

SECTION III.

DE

SOLIDA CORPORIS HVMANI

MATERIE IN VNIVERSVM

SPECIATIM VERO

DE TELA MVCOSA.

§. 17.

Solida a) ex ipsis fluidis ortum ducunt; ita vt in primo gelatinosi embryonis rudimento sensim sensimque solida suis quaeque locis subnascantur, infinitis cohaesio- nis gradibus b) inter se diuersa, a mol- lissimis et fere pultaceis inde, qualis est substan-

a) HIER. DAV. GAUBII *Spec. exhibens ideam generalem solidarum c. b. partium.* Lugd. Bat. 1725. 4.

b) ABR. KAAU BOERHAAVE de cohaesione solidorum in corpore animali. in *Nov. comm. acad. Petropolit.* m. IV. p. 343 sq.

substantia medullaris cerebri, ad durissimas vsque, cuiusmodi est cortex vitreus coronae dentium.

§. 18.

Omnibus hisce solidis praeter materiem gelatinosam (§. 11.) et glutinosam (§. 15.), terrea quoque pars constitutiua plus minus inhaeret, eaque maxime calcareae indolis, acido phosphoreo nupta, quare vulgo calx phosphorata audit. Maxima huius portio in ossibus, praesertim prouectiore aetate, cum contra tenellae aetatulae corpusculum gelatinosa materie abundet.

§. 19.

Quoad texturam suam, magna pars solidorum corporis nostri *fibrosam* compagem monstrat, ex filis plus minus parallelis congestam. Cernere id est in ossibus, foetuum inprimis, tum in musculari carne, in tendinibus, ligamentis, aponeurosis, membranis quibusdam dura meninge etc.

§. 20.

Aliis vero partibus diuerſa ab hac quam diximus textura eſt, vt nihil fere fibroſi in iſtis diſcernere liceat, ſed alia ſuique generis peculiaris compages, quam *parenchyma* graece dicunt, idque viſceribus praeſertim ſecernentibus quibusuis proprium: aliud v. c. renibus, aliud hepati, cerebro etc.

§. 21.

Verum omnibus hiſce compagium generibus, ſiue ad fibram ſiue ad *parenchyma* proprium pertineant, communis quaedam *tela* intertexta eſt *mucosa c)*, quae vulgo aſt minus accurate cellulosa audit, ſiquidem continuum potius et aequalem, tenacem, tractilem, ſubpellucidum contextum glutinoſum refert *d)*, inter primas et principes et maxime memorabiles corporis noſtri partes conſtitutiuas referendum.

B 2

§. 22.

c) DAV. CHR. SCHOBINGER (praef. Hallero) *de telae celluloſae in fabrica c. h. dignitate*. Gotting. 1748. 4.

d) CASP. FR. WOLFF in *nov. act. ac. Petrop.* T. VI. pag. 259.

§. 22.

Primo enim plures corporis humani partes solidae fere totae quantae ex eiusmodi tela sunt constipatae, quo v. c. pertinent pleraeque membranae et cartilagine, vtpote quas diutina maceratione in laxiorem iterum telam mucosam resoluere licet. Aliis vero tamen adeo intime intertexta est, vt reliquarum quibus constant partium, receptaculum quasi sit et fulcimentum; ita v. c. durissima ossa antea ex cartilagine constabant, quae ipsa tela erat mucosa stipata: postea vero succi offei accessu in laxiorem cellulosam distenta, eoque ipso quasi impraegnata. Imo vix ab ulla corporis nostri parte solida abesse videtur ea tela, si extima corporis integumenta, epidermidem nempe cum vnguibus et pilis excipias, tumque corticem vitreum coronae dentium, vtpote in quo acido fortiori commisso nihilum eiusmodi telae simile reperire mihi licuit.

§. 23.

Porro etiam ea tela tanquam sepimentum vicinis partibus, musculis praesertim et membranis interiecta est: aliis tanquam fulcrum adiacet, vasis maxime neruisque: in vniuersum autem commune quoddam vinculum constituit, quo partes omnes ac singulae cum vicinis suis cohaerent.

§. 24.

Duplex exinde per se fluit confectarium:

Alterum quod ipsa haecce tela mucosa s. cellulosa vniuersae totius corporis compagis eatenus fundamentum constituat, vt si animo concipere liceret omne id quod praeter cellulosam in corpore supereft dentum, et cellulosam eam totam situ suo superstitem, nihilominus vniuersi corporis partiumque eius formam remansuram fore.

Alterum, quod ipsius huius fundamenti
et via quaedam inter
cete-

fitu a se inuicem remotissimae; id quod tum ad dirimendas de continuationibus membranarum logomachias, tum ad explicanda quamplurima morbosa phaenomena notari meretur.

§. 25.

Vti vero ea tela mucosa plerisque corporis partibus solidis ortum et fundamentum praebet, ita et ipsa lymphaticae quam diximus sanguinis parti originem suam debere videtur, vtpote quam ex peripneumonicorum pulmonibus transfudatam in ipsam eiusmodi telam abire vidi, quae mox pseudomembranas constituens viscera ea pleuraenectere solet.

§. 26.

Haec de contextus mucosi natura et dignitate generatim dicta sufficiant. Iam de nonnullis eius varietatibus.

Et primo quidem non vna eius est firmitas.

In

In vniuersum enim, ceteris paribus, humano corpori *tenerrima* concessa videtur cellulosa, si cum eadem tela in animantibus compares; imo ni fallor ipsissima haec cellulosae humanae mollities ad principes hominis praerogatiuas pertinet, quo ipso tum ad sensum stimulorum subtiliorum tum ad motus aliasque functiones maiore cum perfectione fubeundas aptior redditur *e*).

Sed et ipsos homines multa intercedit cellulosae quod ad laxiorem aut firmiorem contextum differentia, respectu aetatis, sexus, temperamenti, vitae generis, climatis etc.

Denique etiam varius est tenor huius telae pro varietate locorum corporis quibus interiacet: ita v. c. laxior in palpebris et praeputio, et pone frenulum sublinguale, strictior contra circa aures etc.

B 4

§. 27.

e) Pluribus haec exposui libro *de genevis humani va-*
riete natina pag. 46. edit. 3.

§. 27.

Porro et *usus* telae mucosae alius praeter eum quem in genere corpori praebere diximus (§. 22. 23.) nominandus venit, quo quidem recipiendis non vnus generis fluidis destinata est.

Et quidem maxime halitum serosum s. aquulam recipit, qua ad vnam fere omnes corporis partes irrorantur, lubricantur, et quam ex systemate sanguifero secretam spongiae quasi humidae in modum imbibere et vasorum lymphaticorum systemati tradere, adeoque ad vincula principalia pertinere videtur, quae bina ista vasorum systemata intercedunt.

§. 28.

Praeterea autem aliis quoque peculiaribus humoribus recipiendis inseruit quarundam corporis partium tela cellulosa. — Ita ea quae vitreum oculi corpus constituit humore eius nominis grauida est:

quae membranam medullarem offium
format (quam vulgo, ast minus apte, pe-
rioosteum internum appellant) medullam
continet:

magna denique pars mollibus partibus
interiecta, reliquum adipem, de quo infra
pluribus agendi dabitur locus.
